

КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Міняйлова В.В., ст. гр. УП-1А51м*

Науковий керівник: Христенко Л.М., к.е.н, доцент

Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля

Ускладнені умови економіко-правового середовища, посилення та викривлення конкурентної боротьби на ринку товарів (робіт, послуг), інфляційні процеси, зниження загальної інвестиційної активності, складність доступу до кредитних ресурсів та інші негативні чинники створюють непереборні перешкоди для функціонування вітчизняних підприємств. У зв'язку з цим дедалі більшої актуальності набувають питання протидії впливу таких чинників на результати діяльності підприємства та його фінансово-економічний стан. Серед проблем захисту стану та діяльності підприємств від негативних чинників зовнішнього та внутрішнього характеру на перше місце виходить фінансово-економічна безпека. Надійна система фінансово-економічної безпеки на підприємстві стане запорукою його стабільного функціонування й створення умов для збереження і зростання його економічного потенціалу.

Фінансово-економічна безпека є однією зі складових економічної безпеки підприємства. У науковій літературі немає єдиного твердження щодо визначення поняття категорії «фінансово-економічна безпека підприємства». Стосовно до економічної безпеки та з огляду на системний підхід означена категорія визначається як комплекс складових елементів, орієнтованих на усунення фінансово-економічних ризиків, небезпек і загроз по відношенню до діяльності й розвитку підприємства, його платоспроможності та фінансової стійкості, рівня конкурентоспроможності фінансового потенціалу, правового захисту фінансової діяльності підприємства, власного і залученого капіталу, майна, фінансових і комерційних інтересів.

Фінансово-економічна безпека досягається діяльністю як у фінансовій, так і у

сполучених з нею сферах. Тому головне в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства – це визначення чинників, що впливають не тільки на фінансову діяльність, а й на інші сполучені з нею види діяльності; побудові системи обмежень, які ліквідують їхній ненавмисний та навмисний вплив. Забезпечення системи фінансово-економічної безпеки – це процес, що полягає у вирішенні багатьох завдань при участі високопрофесійних фахівців з різних галузях [3, с.86].

Умовами забезпечення фінансової безпеки на підприємстві виступають: високий ступінь узгодженості фінансових інтересів підприємства з інтересами оточуючого середовища та інтересами його персоналу; наявність на підприємстві стійкої до загроз фінансової системи, яка спроможна забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії та завдань збалансованість і комплексність фінансових інструментів та технологій які використовуються на підприємстві, постійний і динамічний розвиток фінансової системи (підсистеми) підприємства [1, с.174].

Концептуально система забезпечення економічної безпеки підприємства включає мету, завдання, принципи діяльності, об'єкти та суб'єкти, стратегію й тактику.

Головною метою забезпечення фінансово-економічної безпеки є досягнення максимального рівня захисту діяльності підприємства взагалі, і фінансової діяльності зокрема, від дії негативних чинників шляхом своєчасного виявлення і запобігання як зовнішнім, так і внутрішнім ризикам, небезпекам і загрозам, що стає запорукою у досягненні фінансово-економічних цілей діяльності підприємства та забезпечує його успішний фінансово-економічний розвиток. До основних завдань комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства можна віднести: збереження ефективності діяльності підприємства, його платоспроможності та фінансового становища; захист персоналу підприємства, його капіталу, майна, законних прав та фінансово-комерційних інтересів; вироблення дієвих управлінських рішень з питань стратегії і тактики забезпечення системи фінансово-економічної безпеки підприємства, створення сприятливого конкурентного середовища, ліквідація наслідків фінансових збитків та ін.

Запровадження комплексної системи фінансово-економічної безпеки має відбуватися з дотриманням таких принципів як: системність (комплекс елементів), своєчасність (доречність заходів запобігання загрозам); безперервність (постійна дія системи); законність, плановість, оптимальність (функціональна ефективність системи), взаємодія (погодженість усіх елементів системи), поєднання гласності та конфіденційності, компетентність усіх учасників системи.

Об'єктами фінансово-економічного захисту на підприємстві є ресурси, на яких базується фінансово-господарська діяльність підприємства (фінансові, матеріальні, інформаційні, інтелектуальні, кадрові); майно підприємства; окремі функціональні процеси діяльності підприємства, які стосуються фінансових питань; інтереси як внутрішніх об'єктів фінансової діяльності, так зовнішніх контрагентів, що пов'язані з підприємством (фінансові і податкові установи, споживачі, постачальники, посередники та ін.).

Суб'єктами системи забезпечення економічної безпеки підприємства є окремі особи, підрозділи, служби, які безпосередньо займаються питаннями щодо забезпечення належного рівня фінансово-економічної безпеки підприємства. Серед них виділяють:

внутрішні суб'єкти – персонал відділу економічної безпеки та підрозділи, що безпосередньо здійснюють фінансово-економічну діяльність на підприємстві, а також спеціальні суб'єкти – юридичний, інформаційний, економічний та ін. відділи;

зовнішні суб'єкти – зовнішні контрагенти, від яких залежать умови ефективного забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства (законодавчі та виконавчі органи влади, аналітичні центри та інформаційні служби, правоохоронні органи та недержавні охоронні агентства, судові органи, навчально-наукові заклади).

Політика фінансово-економічної безпеки – це система поглядів, рішень, дій у галузі

безпеки, що створюють умови, сприятливе середовище для досягнення цілей діяльності.

Стратегія фінансово-економічної безпеки – це розроблення довгострокового плану для забезпечення реалізації мети, завдань та досягнення цілей підприємства, зокрема забезпечення фінансової та економічної безпеки, а також планування розподілу ресурсів в умовах постійної нестабільності зовнішнього середовища та адаптації до нього, для захисту цього підприємства від впливу ризиків, небезпек і загроз задля досягнення нормального та безпечного його функціонування [2, с.326].

Таким чином, актуальним напрямом стабільного функціонування та розвитку вітчизняних підприємств є формування надійної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки. Значна кількість та концептуальна складність кожного з елементів цієї системи породжує нові напрями дослідження. Більш того, таку систему слід будувати з урахуванням індивідуальних особливостей кожного окремого підприємства, а не за єдиним для всіх шаблоном.

Література.

1. Картузов Є.П. Визначення фінансової безпеки підприємства: поняття зміст значення і функціональні аспекти / Є.П. Картузов // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — №8 (134). — С. 172–181
2. Мойсеєнко, І. П. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства [Текст] / І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко. — Львів, 2011. — 380 с.
3. Орлик О.В. Теоретичні аспекти забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств / О.В. Орлик // Вісник соціально-економічних досліджень. — Випуск 1(56). — 2015. — С. 84–92